

Meldcode

Huiselijk geweld en kindermishandeling

Regeling

Versie januari 2026

College van Bestuur	27 november 2025
Directieoverleg	26 februari 2026
GMR, ter advies	2 februari 2026
Raad van Toezicht	Niet van toepassing

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Definities	4
Verantwoordelijkheden en signaleren	6
Zedenmisdrif of mishandeling door medewerker	6
Beknopt stappenplan.....	7
Uitgewerkt stappenplan	8
Protocol Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.....	9
Bijlage 1 - Meldrecht, meldplicht en zorgplicht.....	15
Bijlage 2 - Signalen van kindermishandeling 0 - 4 jaar	16
Bijlage 3 - Signalen van kindermishandeling: kinderen van 4 – 12 jaar	18
Bijlage 4 – Signalenlijst specifieke vormen van mishandeling	20
Bijlage 5 - Voorbeeld brief Melding Veilig Thuis.....	22
Bijlage 6 – Format notitie in ParnasSys.....	23
Bijlage 7 - Sociale kaart.....	24

Voorwoord

Instellingen voor onderwijs, kinderopvang en zorg zijn verplicht de meldcode '[Huiselijk geweld en Kindermishandeling](#)' te hanteren. De meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling helpt professionals met het signaleren en handelen bij (vermoedens van) huiselijk geweld of kindermishandeling en bij psychisch of seksueel geweld en verwaarlozing. Het doel van de meldcode is om mishandeling en huiselijk geweld te voorkomen en tegen te gaan. De in deze regeling beschreven Meldcode wordt op alle scholen van Octant gehanteerd.

De vijf stappen in de meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling helpen onze professionals vanaf het moment van signaleren tot aan het besluit over het al dan niet doen van een melding bij Veilig Thuis. De meldcode schept duidelijkheid over de te zetten stappen en ondersteunt schoolleiding en andere beroepskrachten in het signaleren van en optreden tegen kindermishandeling.

Door het juist inzetten van deze Meldcode dragen wij bij aan veiligheid en het welbevinden van kinderen, belangrijke voorwaarden voor de ontwikkeling van leerlingen.

Definities

Huiselijk geweld¹

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd. Met 'huiselijke kring' worden (ex-)partners, familieleden, huisvrienden en mantelzorgers bedoeld. Het woord huiselijk verwijst niet naar de plaats van het delict (het kan zowel binnenshuis als buitenshuis plaatsvinden) maar naar de relatie tussen pleger en slachtoffer. Bij huiselijk geweld kan het gaan om lichamelijk, psychisch of seksueel geweld of dreiging hiermee. Het kan de vorm aannemen van (ex-) partnergeweld, kindermishandeling, verwaarlozing van ouderen of geweld tegen ouders, vrouwelijke genitale verminking, huwelijksdwang en eengerelateerd geweld.

Kenmerken huiselijk geweld:

Er is sprake van een (al dan niet verbroken) relatie tussen de pleger en het slachtoffer waardoor de pleger en het slachtoffer vaak ondanks het geweld- en soms noodgedwongen - deel blijven uitmaken van elkaars leefomgeving. Met het voorgaande hangt samen dat huiselijk geweld vaak een stelselmatig karakter heeft en een hoog recidive (herhaling) risico kent. Het geweld kenmerkt zich (in geval van partnergeweld) veelal door een cyclisch karakter. Er kan sprake zijn van een zekere mate van loyaliteit tussen slachtoffer en pleger. Er is veelal sprake van een verstoorde machtsverhouding tussen de bedreigde en de bedreigende partij.

Kindermishandeling²

Kindermishandeling is elke vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel. Daaronder is ook begrepen eengerelateerd geweld, huwelijksdwang, vrouwelijke genitale verminking en het als minderjarige getuige zijn van huiselijk geweld tussen ouders en/of andere huisgenoten.

Acute onveiligheid³

Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van (zorgafhankelijke) kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.

¹ [Factsheet Huiselijk en seksueel geweld | Factsheet | Huiselijk Geweld](#)

² [Kindermishandeling | Factsheet | Huiselijk Geweld](#)

³ [Afwegingskader Meldcode Onderwijs en Leerplicht / RMC.](#)

Structurele onveiligheid⁴

Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.

Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (plegerschap en slachtofferschap) in de toekomst.

Disclosure (als een kind zelf vertelt over huiselijk geweld en/of mishandeling)⁵

Disclosure betreft slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Als een slachtoffer uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit zonder expliciet om hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het is van belang om de geuite zorgen niet onvoorbereid of zomaar te bespreken met ouders/verzorgers, omdat dit kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex)partnerstalking, huwelijksdwang, mensenhandel, eengerelateerd geweld en oudermishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer. Bij de keuze voor wel/niet melden staat de veiligheid van het slachtoffer altijd voorop en deze moet goed afgewogen worden in overleg met de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.

Lichamelijke verwaarlozing⁶

Bij lichamelijke verwaarlozing komen ouders of opvoeders langdurig onvoldoende tegemoet aan de lichamelijke basisbehoeften van het kind, zoals eten, drinken, kleding en een dak boven het hoofd. Het kind krijgt niet de verzorging waar het gezien zijn leeftijd behoefte aan en recht op heeft. Ouders of opvoeders geven het kind bijvoorbeeld structureel te weinig, slechte of onregelmatige voeding.

Er wordt ook gesproken van verwaarlozing als ouders het kind niet adequaat kleden, bijvoorbeeld in vuile kleren laten rondlopen of in de winter nog in een T-shirtje buiten laten lopen.

Psychische verwaarlozing⁷

Wanneer ouders hun kind psychisch verwaarlozen, komen zij niet tegemoet aan emotionele en pedagogische behoeften van hun kind. Ouders zijn niet emotioneel en empathisch betrokken bij hun kind. Van emotionele verwaarlozing is sprake wanneer ouders langdurig tekort schieten in responsiviteit en het geven van positieve aandacht aan het kind. Wanneer ouders onvoldoende ouderlijk gezag uitoefenen of onvoldoende structuur bieden, is sprake van pedagogische verwaarlozing.

⁴ [Afwegingskader Meldcode Onderwijs en Leerplicht / RMC](#)

⁵ [Afwegingskader Meldcode Onderwijs en Leerplicht / RMC](#)

⁶ [Verwaarlozing - informatie | factsheet | Huiselijk Geweld](#)

⁷ [Verwaarlozing - informatie | factsheet | Huiselijk Geweld](#)

Verantwoordelijkheden en signaleren

Scholen hebben een eigen verantwoordelijkheid voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het ondernemen van actie na het signaleren. De signalen moeten worden doorgegeven aan de instanties die hulp kunnen bieden aan het gezin. Leerkrachten hebben hierin een duidelijke taak. Zij zien de kinderen het vaakst en kunnen opvallend of afwijkend gedrag signaleren. Nadat zij signalen hebben opgemerkt is het ook hun taak actie te ondernemen, waarna het protocol wordt gevolgd.

Rol directie

De directie steunt de beroepskrachten bij deze taak en geeft sturing aan de uitvoering van het protocol. De directie is ervoor verantwoordelijk dat de signalen bij de juiste instantie terechtkomen. Dit betekent dat er enige deskundigheid moet zijn in het signaleren van en in het omgaan met de signalen van kindermishandeling.

Daarnaast is het advies om als directie één keer per jaar de notities meldcode uit Parnassys op te vragen en daarna een analyse ervan te maken. Vragen die directies zich daarbij kunnen stellen zijn de frequentie van opstarten (kun je die vergelijken met landelijke cijfers, en wijkgegevens) en frequenties van afsluiten (als je dat niet altijd doet, dan zou je moeten onderzoeken of je wel voldoende hulp biedt).

Rol aandachtsfunctionaris (AF)

Scholen van Octant hebben een aandachtsfunctionaris. Als het vanwege een beperkte omvang van de formatie niet lukt om een aandachtsfunctionaris aan te stellen, wordt gebruik gemaakt van de bovenschoolse aandachtsfunctionaris.

De aandachtsfunctionaris (AF) adviseert de directie en beroepskrachten bij het implementeren en borgen van het protocol 'Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling' binnen de school. Daarnaast biedt de aandachtsfunctionaris collega's de ondersteunende informatie en tools en kan deze toepassen. De aandachtsfunctionaris zorgt er ook voor dat collega's op de hoogte worden gesteld van actuele informatie, literatuur en deskundigheidsbevordering op het thema huiselijk geweld en kindermishandeling.

De directie van de school draagt zorg voor het opnemen van het protocol in het kwaliteitsbeleid van de school en het informeren van ouders en medewerkers over dit beleid. In dit protocol zijn de vijf stappen van de meldcode huiselijk geweld uitgewerkt en zijn de verantwoordelijke personen opgenomen. De eindverantwoordelijkheid om signalen rond huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren ligt bij de directeur. Het is daarom van wezenlijk belang dat de directeur alert is op wat zich afspeelt op zijn school. Nieuwe aandachtsfunctionarissen volgen hiervoor een training. Het gebruik van de meldcode wordt twee keer per jaar besproken in het KO-platform.

Zedenmisdrijf of mishandeling door medewerker

Onderwijs en kinderopvang zijn verplicht om melding te maken bij de vertrouwensinspecteur als er een mogelijk zedenmisdrijf heeft plaatsgevonden door een

met taken belast persoon tegen een minderjarige leerling. In de kinderopvang moet daarnaast ook een melding gemaakt worden van een mogelijke mishandeling. Hiervoor is een protocol meld-, overleg- en aangifteplicht (MOA-plicht) opgesteld dat op de website van Octant staat.

Binnen Octant is de interne procedure als volgt: als een medewerker weet heeft of getuige is van een mogelijk zedenmisdrijf binnen Octant, dan meldt de medewerker dit direct bij de bestuurder. Het bevoegd gezag informeert de vertrouwensinspecteur en wint advies in bij de vertrouwensinspecteur.

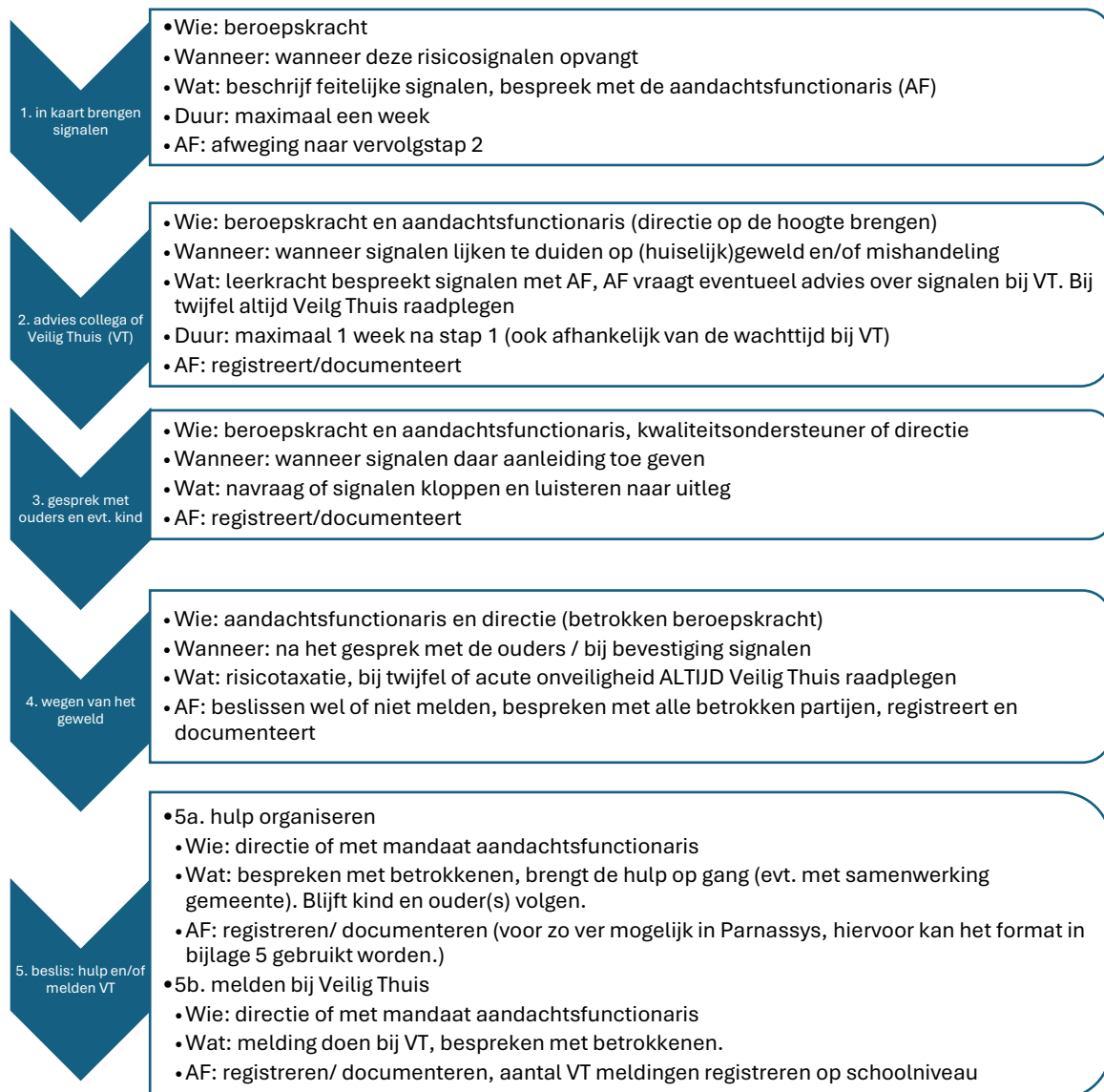
Beknopt stappenplan

Betreffen de signalen huiselijk geweld, seksueel geweld, grensoverschrijdend gedrag, of kindermishandeling gepleegd door een beroepskracht, meld de signalen dan bij de directie en/of het bestuur. In dat geval is dit stappenplan niet van toepassing en worden de acties ondernomen die staan beschreven onder bovenstaand kopje 'zedenmisdrijf of mishandeling door medewerker'.

In het stappenplan kunnen stap 1 en stap 2 parallel lopen. Bijvoorbeeld als tijdens het in kaart brengen van signalen behoefte is aan overleg met collega's of Veilig Thuis.

Uitgewerkt stappenplan

Protocol Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Vooraf

Op het moment dat een signaal binnenkomt, vindt overleg plaats met de aandachtsfunctionaris. Indien nodig start de aandachtsfunctionaris de meldcode op. Indien het een school betreft zonder aandachtsfunctionaris, dan zal in de meeste gevallen de kwaliteitsondersteuner de meldcode opstarten in overleg met de bovenschoolse aandachtsfunctionaris.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast. Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen. Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk. Worden risico's beschreven in de vorm van hypothesen en veronderstellingen, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht. Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd. Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde beroepskracht/professional.

In Parnassys wordt gemeld dat er zorg is over een leerling. De beschrijving en evt. ingevulde signaleringslijsten worden bewaard, los van het (digitale) leerlingdossier in de eigen Onedrive van medewerker. Informeer aandachtsfunctionaris, directie en kwaliteitsondersteuner. Van belang dat deze informatie veilig bewaard wordt, zodat niemand anders erbij kan. Het betreft namelijk zeer privacygevoelige informatie. De persoonlijke onedrive van medewerker is hier een goed middel voor.

Als het gaat om signalen huiselijk geweld, seksueel geweld, grensoverschrijdend gedrag of kindermishandeling gepleegd door een beroepskracht, meld die dan direct bij de leidinggevende of de directie. In dat geval is dit stappenplan niet van toepassing.

Stap 2: Collegiale consultatie

Bespreek de signalen met de kwaliteitsondersteuner en aandachtsfunctionaris. Kom je er dan niet uit, vraag dan via of in nauw overleg met de aandachtsfunctionaris advies aan [Veilig Thuis](#).

Experts van Veilig Thuis kunnen met anonieme gegevens:

- informatie geven over signalen
- helpen bij uw aanpak
- helpen bij gesprekken die u met de ouders of cliënt wilt voeren.

Stap 3: Gesprek met ouders/verzorgers en kind

In overleg met de aandachtsfunctionaris/directie en evt. betrokken beroepskracht wordt bepaald wie het gesprek voert. Tijdens het gesprek worden de signalen met de ouders/verzorgers besproken. Bespreek vooraf met het kind dat je de ouders gaat betrekken.

1. leg de ouders/verzorgers het doel van het gesprek uit;

2. beschrijf de feiten die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan;
3. nodig de ouders/verzorgers uit om een reactie hierop te geven;
4. kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen.

Sla deze stap alleen over als je vreest voor de veiligheid van de leerling of die van eigen medewerkers. Of wanneer de leerling na het gesprek zijn contact met je zal verbreken. Of dat de leerling met zijn/haar ouders niet meer naar school zal komen.

Stap 4: Wegen van het geweld of de kindermishandeling

Weeg op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de ouders/verzorgers het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling. Dit gebeurt door de aandachtsfunctionaris i.o.m. directie, KO, betrokken beroepskracht en evt. schoolmaatschappelijk werk of iemand anders vanuit de gemeente. Bij twijfel **ALTIJD** advies laten vragen door aandachtsfunctionaris bij Veilig Thuis.

De ernst van het geweld blijkt onder meer uit:

- de duur en de intensiteit
- het gebruik van wapens of andere zware middelen
- (de kans op) herhaling van het geweld
- de zwaarte/impact van het (lichamelijk of psychisch) letsel
- de aanwezigheid van kinderen bij structureel geweld

Bij stap 4 kan gebruik gemaakt worden van het volgende afwegingskader:

1. **Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?**
Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier
Ja: Ga verder met afweging 2.
2. **Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid of discloser (verhaal dat een kind even bij je neerlegt)?**
Nee: Ga verder met afweging 3
Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.
3. **Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden?**
Nee: Melden bij Veilig Thuis
Ja: Ga verder met afweging 4.

4. **Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten?**

Nee: Melden bij Veilig Thuis

Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging

5. **Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen?**

Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis.

Ja: hulp afsluiten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.

Bij twijfel kun je de signalenkaart raadplegen: <https://signalenkaart.nl/>

Stap 5: Beslissen: hulp inzetten of melden

Als je denkt dat de leerling en zijn of haar gezin voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kunt beschermen:

- organiseer dan de nodige hulp (bij twijfel in overleg met collega en/of Veilig Thuis);
- volg de effecten van deze hulp, wees attent op signalen;
- doe alsnog een melding als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt of opnieuw begint.

Wanneer ervoor wordt gekozen hulp te organiseren, bepaalt de aandachtsfunctionaris i.o.m. de directie, KO en de gemeente de route. De aandachtsfunctionaris volgt de leerling, de ouder en/ of het gezin en legt gemaakte afspraken vast in het leerlingdossier in Parnassys, hiervoor kan in het format in bijlage 5 worden gebruikt

Bij concrete signalen van ernstig geweld en geen mogelijkheid om problematiek zelf op te pakken altijd melden bij Veilig Thuis. Door een melding komt alle informatie bij elkaar, kunnen de verschillende acties op elkaar worden afgestemd en kan er hulp worden geboden om de situatie te verbeteren.

Indien de school een melding doet, wordt deze vooraf met ouders/verzorgers besproken. Sluit aan bij feiten en gebeurtenissen en geef aan als de informatie die je meldt (ook) van anderen afkomstig is. Zie ook de handreiking 'In gesprek over melding Veilig Thuis'. Overleg met Veilig Thuis wat je zelf nog kunt doen om de leerling en de gezinsleden tegen huiselijk geweld of mishandeling te beschermen.

Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met de ouders/verzorgers, is alleen mogelijk als de veiligheid van het kind, de ouder of die van jezelf, in het geding is. De ouders ontvangen een schriftelijke bevestiging van het besluit om melding te doen bij Veilig Thuis (zie bijlage voor een voorbeeldbrief). Deze brief wordt ondertekend door de directie. De aandachtsfunctionaris volgt de leerling, de ouder en/ of het gezin en legt gemaakte afspraken vast in het leerlingdossier.

Monitoren en Evalueren

Na de melding wordt de leerling gevolgd in het kader van de nazorg. Vanuit Veilig Thuis wordt geen inhoudelijke informatie verstrekt. Wel kan de school (via directie / AF of gemeente) geïnformeerd worden over de status.

Wanneer op school de indruk ontstaat dat het toch niet goed gaat met de leerling, wordt opnieuw een melding gemaakt. De school evalueert afgeronde trajecten intern.

Meldnormen

Beroepskrachten moeten in de volgende situaties een melding doen bij Veilig Thuis:

- In alle gevallen van (vermoedens van) ernstig huiselijk geweld en kindermishandeling, dat wil zeggen (vermoedens van) acute- en/of structurele onveiligheid. Als een (minderjarig) slachtoffer zelf om hulp vraagt voor of zich uit over huiselijk geweld of kindermishandeling (een onthulling doet) kan dat opgevat worden als een acute crisis en valt dat als zodanig onder deze eerste meldnorm;
- In alle andere gevallen waarin je meent dat je, gelet op je competenties, verantwoordelijkheden en professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling;
- Als je hulp biedt of organiseert om zorgvragers te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling en constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Omgaan met privacy

Tijdens het uitvoeren van de stappen in het protocol, is het belangrijk dat er zorgvuldig gehandeld wordt. Er is immers sprake van persoonlijke informatie over kinderen en gezinnen (zie ook de privacyrichtlijnen van Octant). De wet op de Jeugdzorg (2005) geeft de gedragslijnen aan over het inzagerecht. Een ouder en/of wettelijk vertegenwoordiger (bijvoorbeeld een voogd) heeft het recht om het dossier van zijn/haar kind in te zien. Inzage kan alleen worden geweigerd wanneer het belang van het kind, de melder en/of informant wordt geschaad.

Belangrijke tips bij het omgaan met privacy

- Betrek bij een overleg niet teveel mensen.
- Zorg dat informatie over kinderen en gezinnen altijd binnenshuis blijft. Emoties kunnen de privacy in gevaar brengen door de wens deze te delen met collega's. Dit is begrijpelijk, maar qua privacy niet de juiste manier om met de situatie om te gaan. Betrek daarom alleen personen die in het stappenplan genoemd worden.
- Contact met andere instellingen kan alleen na toestemming van de ouder of wettelijk vertegenwoordiger. Contact met andere instellingen zonder toestemming kan alleen anoniem. Het gezin of kind mag dan niet bekend worden gemaakt.
- Een uitzondering hierop is het contact met Veilig Thuis. Dit kan zonder toestemming van ouders of wettelijke vertegenwoordiger.
- Wees zorgvuldig met schriftelijke informatie. Verzorger(s) hebben recht op inzage in verslagen, formulieren en observatieverslagen. Alleen als het anonieme werkaantekeningen zijn, hebben ouders geen inzagerecht.

- Schrijf daarom alsof de verzorger(s) over je schouder meekijken. Beschrijf waarneembaar gedrag en wees voorzichtig met interpretaties.
- Openheid van zaken en goede communicatie is van belang. Als de verzorger(s) een verslag willen inzien, kun je voorstellen om het samen met hen te lezen, erover te praten en waar nodig toe te lichten. Daarna kan een kopie worden meegegeven. Een andere mogelijkheid is om de belangrijkste punten uit het verslag en afspraken tijdens het gesprek op papier te zetten en aan de verzorger(s) te geven. Dit vormt tegelijk een leidraad voor eventuele volgende gesprekken met de verzorger(s).
- Schriftelijke informatie moet goed worden opgeborgen in een afsluitbare kast.
- Informatie die niet (meer) relevant is moet worden vernietigd of aan ouders worden meegegeven. Wanneer informatie niet meer relevant is, is per geval verschillend. Overleg hierover met de AF.
- Informatie mag niet zonder toestemming van ouders of wettelijke vertegenwoordiger aan derden worden verstuurd. Eén uitzondering hierop vormt Veilig Thuis.
- Informatie die de instelling van derden ontvangt, moet ook met toestemming van de ouders of wettelijke vertegenwoordiger zijn verstuurd. Als dit niet zo is, is het verstandig de informatie terug te sturen.

Gespreksvoering in moeilijke situaties

Als je zorgen hebt, is het uitgangspunt dit zo snel mogelijk te bespreken met ouders. Benoem daarbij wat je ziet, wat je feitelijk waarneemt. Voorkom dat er een lijst onbesproken zorgen ligt waardoor betrokkenen zich afvragen waarom zij niet eerder op de hoogte zijn gesteld. De betrokkenen zijn de belangrijkste gesprekspartners en informatiebron. Als je vermoedens hebt van huiselijk geweld en/of kindermishandeling kan het heel lastig lijken om met betrokkenen in gesprek te gaan. Toch zal een dergelijk gesprek nodig zijn voor een juiste beeldvorming. In zo'n gesprek kan bijvoorbeeld blijken dat er iets anders aan de hand is. Het kan ook net het duwtje zijn dat de betrokkenen nodig hebben om hulp te gaan zoeken. En in situaties waarin betrokkenen terughoudend, defensief of agressief reageren, heb je een reden te meer om je zorgen te maken. Daarnaast is het goed om jezelf de vraag te stellen: wie vindt het nu vervelend dat iemand oog heeft voor zijn of haar veiligheid of de veiligheid van zijn of haar kind? Houd bij kindermishandeling rekening met het feit dat het kind ook door iemand anders dan de ouders mishandeld kan worden. Probeer in het gesprek met betrokkenen de zorgen die je hebt te delen door naast de betrokkenen te gaan staan in plaats van tegenover de betrokkenen.

Wanneer ga je niet (direct) in gesprek?

- Als de veiligheid van een van de betrokkenen in het geding is.
- Als je een ernstige vorm van mishandeling vermoedt.
- Bij dreiging of agressie van betrokkenen.
- Als betrokkenen eerder een gesprek geweigerd hebben.
- Als betrokkenen weigeren de nodige hulp te zoeken.
- Als betrokkenen dreigen hun kind van de instelling weg te halen.
- Als betrokkenen dreigen het contact te beëindigen.

Wanneer bovenstaande situaties zich voordoen, overleg de situatie dan eerst met Veilig

Thuis. Afhankelijk van de gegeven informatie of omstandigheden kan met Veilig Thuis nagegaan worden of gespecialiseerde hulpverlening of de politie benaderd moet worden om een veilige situatie voor een gesprek te creëren.

Participatie kind

Als er voor gekozen wordt om bij stap 3 van de meldcode een kind te laten participeren, is het handig om je hierover in te lezen. Er is diverse informatie te vinden online over het laten participeren van het kind tijdens de gesprekken. Zie bijvoorbeeld de website:

<https://www.nji.nl/kindermishandeling/hoe-praat-ik-met-een-kind-over-vermoedens>

Ook is de handreiking 'participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling' toegevoegd als bijlage bij deze regeling.

Bijlage 1 - Meldrecht, meldplicht en zorgplicht

In de Wet op de jeugdzorg (2005) is het **meldrecht** vastgesteld. Dit betekent dat je wettelijk het recht hebt een melding te doen en daarbij ook alle relevante gegevens over te dragen aan Veilig Thuis. Het belang van het kind gaat hierbij vóór het belang van de privacy van het gezin. Sinds 1 januari 2019 is het de professionele norm om melding te doen bij Veilig Thuis als er vermoedens zijn van acute en structurele onveiligheid.

Als je vermoedt dat ouders, verzorgers of andere naasten een leerling mishandelen, dan heb je het recht dit te melden bij Veilig Thuis. Je hebt daarvoor geen toestemming nodig van de ouders. Ook wanneer je een beroepsgeheim hebt, geeft het meldrecht je het recht om uw vermoeden bij Veilig Thuis te melden.

Het meldrecht geeft je ook het recht om informatie over een leerling te geven als Veilig Thuis daar in verband met een onderzoek om vraagt (artikel 53 lid 3 Wet op de Jeugdzorg). Ook hiervoor heb je geen toestemming van ouders nodig.

Helemaal vrijblijvend is het meldrecht niet. Als er sprake is van kindermishandeling en als blijkt dat je school hier niet adequaat op gereageerd heeft, dan is het bevoegd gezag verplicht om een onderzoek in te stellen. Het bevoegd gezag onderzoekt waarom de school aanwijzingen voor kindermishandeling gemist heeft of waarom de school onvoldoende actie heeft ondernomen om de leerling te helpen en het geweld te stoppen. Na dit onderzoek moet het bevoegd gezag vervolgens maatregelen treffen om deze situatie in de toekomst te voorkomen.

In de wet op de Jeugdzorg is ook de **meldplicht** opgenomen. Wanneer een medewerker van een instelling het vermoeden heeft dat een medewerker van dezelfde instelling zich schuldig maakt aan kindermishandeling moet hij dit direct melden bij zijn directie en het bestuur. Deze hebben de plicht direct Veilig Thuis hiervan in kennis te stellen. In dit geval zal ook de Klachtenregeling van Octant gevolgd worden.

Naast het meldrecht heeft iedere burger in Nederland een **zorgplicht**. Dit houdt in dat je de plicht tot zorgen voor het kind hebt. Aan de ene kant de plicht tot zorgen voor het kind en aan de andere kant de privacywetgeving in de vorm van de Wet bescherming Persoonsgegevens. Dat betekent dat je niet zomaar gegevens zonder toestemming mag geven aan derden. Dit heet een conflict van belangen. Bij een conflict van belangen weeg je zorgvuldig de belangen die in het geding zijn af. Dat doe je door het protocol te volgen en door alle stappen die je zet, schriftelijk te vermelden in het dossier. Wanneer je dit doet, kun je voldoen aan de zorgplicht en het meldrecht zonder bijvoorbeeld juridisch te worden vervolgd.

Meer informatie kun je vinden op de website van het Ministerie www.huiselijkgeweld.nl.

Bijlage 2 - Signalen van kindermishandeling 0 - 4 jaar

Een signaleringslijst is een hulpmiddel bij het signaleren van problemen en het inschatten van de benodigde zorg of hulp. Naast het gebruik van een signaleringsinstrument is observatie en de dialoog tussen professional en kind en/of ouder van groot belang. Maak ook indien gewenst gebruik van de online signalenkaart: www.signalenkaart.nl

Mogelijke signalen

Lichamelijk welzijn

Blauwe plekken, brandwonden, botbreuken, snij-, krab- en bijtwonden, groeiachterstand, voedingsproblemen, ernstige luieruitslag, slecht onderhouden gebit, kind stinkt, heeft regelmatig smerige kleren aan, oververmoeid, vaak ziek, ziektes herstellen slecht, kind is hongerig, achterblijvende motoriek, niet zindelijk op leeftijd dat het hoort.

Gedrag van het kind

Weinig spontaan, passief, lusteloos, weinig interesse in spel, apathisch, toont geen gevoelens of pijn, in zichzelf gekeerd, leeft in fantasiewereld, labiel, erg nerveus, hyperactief, negatief zelfbeeld, weinig zelfvertrouwen, faalangst, negatief lichaamsbeeld, agressief, vernielzucht.

- *tegenover andere kinderen:* agressief, speelt weinig met andere kinderen, wantrouwend, niet geliefd bij andere kinderen.
- *tegenover ouders:* angstig, schrikachtig, waakzaam, meegaand, volgzaam, gedraagt zich in bijzijn van ouders anders dan zonder ouders.
- *tegenover andere volwassenen:* angst om uit te kleden, angst voor lichamelijk onderzoek, verstijft bij lichamelijk contact, angstig, schrikachtig, waakzaam, meegaand, volgzaam, agressief, overdreven aanhankelijk, wantrouwend, vermijdt oogcontact.
- *overig:* plotselinge gedragsverandering, gedraagt zich niet naar zijn leeftijd, taal- en spraakstoornissen.

Gedrag van de ouder

Onverschillig over het welzijn van het kind, laat zich regelmatig negatief uit over het kind, troost het kind niet, geeft aan het niet meer aan te kunnen, is verslaafd, is ernstig (psychisch) ziek, kleedt het kind te warm of te koud aan, zegt regelmatig afspraken af, vergeet preventieve inenting, houdt het kind vaak thuis van school, heeft irreële verwachtingen van het kind, zet het kind onder druk om te presteren.

Gezinssituatie

Samengaan van stressvolle omstandigheden, zoals slechte huisvesting, financiële problemen en relatieproblemen, sociaal isolement, alleenstaande ouder, partnermishandeling, gezin verhuist regelmatig, slechte algehele hygiëne.

Signalen specifiek voor seksueel misbruik

Lichamelijk welzijn

verwondingen aan geslachtsorganen, vaginale infecties en afscheiding, jeuk bij vagina of anus, pijn in bovenbenen, pijn bij lopen of zitten, problemen bij plassen, urineweginfecties, seksueel overdraagbare aandoeningen.

Gedrag van het kind

drukt benen tegen elkaar bij lopen of oppakken, afkeer van lichamelijk contact, maakt afwezige indruk bij lichamelijk onderzoek, extreem seksueel gekleurd gedrag en taalgebruik.

Deskundigheid eerderelateerd geweld/meisjesbesnijdenis

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eerderelateerd geweld. Zo dient men in deze zaken altijd een deskundige te raadplegen, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt. U kunt een op het gebied van eerderelateerd geweld deskundige raadplegen of Veilig Thuis. Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo mogelijk binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eermoord die op (zeer) korte termijn dreigen plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. U neemt direct contact op met een aandachtsfunctionaris eerderelateerd geweld bij de politie.

Deze signalenlijst is overgenomen uit de publicatie 'Signaleringskaart huiselijk geweld' van de gemeente Rotterdam.

Bijlage 3 - Signalen van kindermishandeling: kinderen van 4 – 12 jaar

Een signaleringslijst is een hulpmiddel bij het signaleren van problemen en het inschatten van de benodigde zorg of hulp. Naast het gebruik van een signaleringsinstrument is observatie en de dialoog tussen professional en kind en/of ouder van groot belang. Maak ook indien gewenst gebruik van de online signalenkaart: www.signalenkaart.nl

Mogelijke signalen

Lichamelijk welzijn

Blauwe plekken, brandwonden, botbreuken, snij-, krab- en bijtwonden, groeiachterstand, te dik, slecht onderhouden gebit, regelmatig buikpijn, hoofdpijn of flauwvallen, kind stinkt, heeft regelmatig smerige kleren aan, oververmoeid, vaak ziek, ziektes herstellen slecht, kind is hongerig, eetstoornissen, achterblijvende motoriek, niet zindelijk op leeftijd dat het hoort.

Gedrag van het kind

timide, depressief, weinig spontaan, passief, lusteloos, weinig interesse in spel, apathisch, toont geen gevoelens of pijn, in zichzelf gekeerd, leeft in fantasiewereld, labiel, erg nerveus, hyperactief, negatief zelfbeeld, weinig zelfvertrouwen, faalangst, negatief lichaamsbeeld, agressief, vernielzucht, overmatige masturbatie.

- *tegenover andere kinderen*: agressief, speelt weinig met andere kinderen, wantrouwend, niet geliefd bij andere kinderen.
- *tegenover ouders*: angstig, schrikachtig, waakzaam, meegaand, volgbaar, gedraagt zich in bijzijn van ouders anders dan zonder ouders.
- *tegenover andere volwassenen*: angst om zich uit te kleden, angst voor lichamelijk onderzoek, verstijft bij lichamelijk contact, angstig, schrikachtig, waakzaam, meegaand, volgbaar, agressief, overdreven aanhankelijk, wantrouwend, vermijdt oogcontact.
- *overig*: plotselinge gedragsverandering, gedraagt zich niet naar zijn leeftijd, slechte leerprestaties, rondhangen na school, taal- en spraakstoornissen.

Gedrag van de ouder

Onverschillig over het welzijn van het kind, laat zich regelmatig negatief uit over het kind, troost het kind niet, geeft aan het niet meer aan te kunnen, is verslaafd, is ernstig (psychisch) ziek, kleedt het kind te warm of te koud aan, zegt regelmatig afspraken af, houdt het kind vaak thuis van school, heeft irreële verwachtingen van het kind, zet het kind onder druk om te presteren.

Gezinssituatie

Samengaan van stressvolle omstandigheden, zoals slechte huisvesting, financiële problemen en relatieproblemen, sociaal isolement, alleenstaande ouder, partnermishandeling, gezin verhuist regelmatig, slechte algehele hygiëne.

Signalen specifiek voor seksueel misbruik

Lichamelijk welzijn

Verwondingen aan geslachtsorganen, vaginale infecties en afscheiding, jeuk bij vagina of anus, pijn in bovenbenen, pijn bij lopen of zitten, problemen bij plassen, urineweginfecties, seksueel overdraagbare aandoeningen.

Gedrag van het kind

Drukt benen tegen elkaar bij lopen, afkeer van lichamelijk contact, maakt afwezige indruk bij lichamelijk onderzoek, extreem seksueel gekleurd gedrag en taalgebruik, zoekt seksuele toenadering tot volwassenen.

Deskundigheid eengerelateerd geweld/meisjesbesnijdenis

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eengerelateerd geweld. Zo dient men in deze zaken altijd een deskundige te raadplegen, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt. U kunt een op het gebied van eengerelateerd geweld deskundige raadplegen of Veilig Thuis.

Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo mogelijk binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eermoord die op (zeer) korte termijn dreigen plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. U neemt direct contact op met een aandachtsfunctionaris eengerelateerd geweld bij de politie.

Deze signalenlijst is overgenomen uit de publicatie 'Signaleringskaart huiselijk geweld' van de gemeente Rotterdam.

Bijlage 4 – Signalenlijst specifieke vormen van mishandeling

Een signaleringslijst is een hulpmiddel bij het signaleren van problemen en het inschatten van de benodigde zorg of hulp. Naast het gebruik van een signaleringsinstrument is observatie en de dialoog tussen professional en kind en/of ouder van groot belang. Maak ook indien gewenst gebruik van de online signalenkaart: www.signalenkaart.nl

Signalen huiselijk geweld bij baby's

- slechte lichamelijke gezondheid
- slecht slapen
- excessief huilen of schreeuwen
- angst om alleen te zijn
- schrikachtigheid
- gebrekkige emotionele ontwikkeling als gevolg van verstoorde hechting

Signalen huiselijk geweld bij peuters

- somatische klachten zoals hoofdpijn, buikpijn, slapeloosheid
- vertraagde ontwikkeling van zindelijkheid en taalbeheersing
- stotteren
- weinig zelfvertrouwen
- angstig vastklamp gedrag of passief gedrag
- sociale problemen zoals bijten en slaan

Signalen huiselijk geweld bij kleuters

- somatische klachten zoals hoofdpijn, buikpijn en slapeloosheid
- vertraagde ontwikkeling van zindelijkheid en taalbeheersing
- stotteren
- angst en fysiek vastklampen aan moeder, zich terugtrekken of passief gedrag
- sociale problemen door agressief gedrag tegenover leeftijdsgenoten, gezinsleden, dieren of dingen
- zichzelf beschuldigen

Signalen huiselijk geweld bij schoolgaande kinderen

Externaliserende reacties

- agressie tegen leeftijdsgenoten of gezinsleden
- wreedheid t.o.v. dieren
- vernielzucht
- weinig inschikkelijk zijn of zich verzetten tegen autoriteiten
- gedragsproblemen

Internaliserende reacties

- angst en zich terugtrekken
- zichzelf beschuldigen
- negatief zelfbeeld
- verdriet

- verlegenheid
- depressie
- gebrek aan vertrouwen in ouders of volwassenen in het algemeen

Omgangsproblemen

- sociale isolement door schaamte voor de thuissituatie
- ontbreken van of tekort aan sociale vaardigheden
- gebrek aan inlevingsvermogen of juist overgevoeligheid
- gering probleemoplossend vermogen

Schoolproblemen

- moeilijkheden met schoolwerk of juist overcompenseren
- moeite met concentreren
- weglopen van school

Somatische klachten

- hoofdpijn
- buikpijn
- slapeloosheid

Bijlage 5 - Voorbeeld brief Melding Veilig Thuis

Naam:

Adres:

postcode en woonplaats:

datum:

betreft: melding Veilig Thuis

Aan de ouders/ verzorgers van

Onze school hanteert de Meldcode "Huiselijk Geweld en Kindermishandeling." Wij zijn wettelijk verplicht de meldcode te hanteren als er signalen zijn van kindermishandeling en huiselijk geweld, of wanneer er zorgen zijn om de gezinssituatie. Soms schakelen wij hierbij de hulp van Veilig Thuis in. Dat hebben wij voor uw kind(eren) gedaan. Wij hebben voor uw kind(eren) een melding gedaan bij Veilig Thuis.

Wat is Veilig Thuis?

Veilig Thuis is een advies- en meldpunt voor iedereen die te maken heeft met huiselijk geweld of kindermishandeling. Veilig Thuis zet zich in om de onveiligheid te beëindigen en veiligheid te creëren. Veilig Thuis biedt hulp en ondersteuning, ook aan professionals, wanneer er zorgen zijn over de veiligheid en het welbevinden van anderen. Vaak gaat het om problemen die al lang bestaan en die niet zonder hulp van anderen opgelost kunnen worden. Maar het kan ook gaan om vermoedens van onveilige situaties: wanneer we denken dat kinderen niet veilig zijn, maar dat niet zeker weten. Veilig Thuis werkt samen met de mensen om wie het gaat en biedt hulp.

Waarom is er een melding gedaan?

Er is een melding gedaan bij Veilig Thuis omdat medewerkers van onze school zich zorgen maken over uw kind(eren). Er zijn zorgen over situaties in de directe leefwereld van uw kind die een goede ontwikkeling van het kind kunnen bedreigen.

Wat gaat er nu gebeuren?

Een medewerker van Veilig Thuis zal binnenkort contact met u opnemen. De medewerker van Veilig Thuis zal met u spreken over de zorgen die er zijn en eventuele vervolgstappen met u doornemen.

Als u naar aanleiding van deze brief nog vragen heeft, kunt u deze stellen aan ondergetekende.

Met vriendelijke groet,

Naam

Functie

Bijlage 6 – Format notitie in ParnasSys

Stap 1: Signalen in kaart brengen (zoveel mogelijk feitelijk beschrijven van signalen)

Datum:

Datum:

Datum:

Stap 2: Collegiale consultatie met een (deskundige) collega en/of (anoniem) VT

Dossiernummer:

Advies:

Stap 3: Gespreksverslag met ouders/verzorgers/kind

Datum:

Aanwezig:

Gespreksverslag:

Stap 4: afwegingskader

Wegen van het geweld (bij 'nee', dossier afsluiten, als er bij vragen sprake is van 'weet het niet', dan ga je uit van 'nee'):

1. *Heb ik een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling?*
2. *Is er sprake van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid of disclosure?*
3. *Kan ik effectieve hulp bieden of organiseren?*
4. *Aanvaarden de betrokkenen hulp?*
5. *Leidt de hulp binnen aanvaardbare of afgesproken tijd tot (herstel van) veiligheid en welzijn van alle betrokkenen?*

Stap 5: hulp inzetten of melden

Bijlage 7 - Sociale kaart

De aandachtsfunctionaris controleert jaarlijks of de gegevens van de sociale kaart kloppen.

Landelijke telefoonnummers:

Advies-en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Veilig Thuis (tel. 0800-2000),

zie ook: <https://www.veiligthuis.nl/nl/contact>

Kindertelefoon (0800-0432)

Landelijk Bureau Slachtofferhulp (0900-0101)

Oudertelefoon (085 130 46 58)

Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)

Alexanderveld 5

2585 DB Den Haag

Of algemeen:

Postbus 4113

5604 EA Eindhoven

Telefoonnummer: 070 - 374 23 00 Website: <http://www.kinderbescherming.nl/>

Politie

Tel: 0900-8844